

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod. maks. kods: LV40008020804
Nor. kods LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

15.06.2015. Nr. 0520151732/A1292

Uz TAP VSS-593

Izglītības un zinātnes ministrijai

Par pamatnostādņu projektu "Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2015.–2020. gadam"

Latvijas Pašvaldību savienība ir apkopojusi pašvaldību iesniegtos priekšlikumus par pamatnostādņu projektu "Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2015.–2020. gadam" un to nesaskaņo, jo ir šādi iebildumi, komentāri un jautājumi:

1. Vēršam uzmanību: ja Jaunatnes likuma 1. pants nosaka, ka jaunieši ir vecumā no 15 līdz 25 gadiem, tad konsekventi šis vecums būtu jā saglabā gan Jaunatnes politikas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam informatīvajā daļā, gan Jaunatnes politikas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam pielikumā, jo ir vietas, kur jauniešu vecuma amplitūda ir no 15 līdz 29 gadiem.
2. Lai rosinātu jauniešus līdzdarboties, jāsāk ar vietējo līmeni pašvaldībās, kas pēc tam pāraug valsts līmenī. Šeit svarīgi būtu paredzēt pasākumus, kas veicinātu jauniešu lokālo patriotismu un līdzdalību. Rezultatīvajos rādītājos 4. punktā šāds kritērijs neparādās.
Rosinām pie jaunatnes politikas īstenošanas pamatprincipiem līdzdalības principu izteikt šādā redakcijā: *"līdzdalības princips — attīstīt jauniešos lokālo patriotismu un nodrošināt viņiem iespēju iesaistīties jaunatnes politiku ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas."*
3. Tā kā jaunatnes politikas galvenais mērķis ir jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošana, tad svarīgi būtu definēt dzīves kvalitātes jēdzienu un noteikt indikatorus tās mērīšanai.
4. Projektā ir apskatītas visas iespējamās jaunatnes darbības sfēras, bet netiek tieši runāts par pašu **jauniešu izglītošanu, apmācībām** utt. Jaunatnes politikas mērķis ir uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti. Lai

sasniegtu šo mērķi, ir izvirzīti apakšmērķi, bet nav konkrēti pieminēta jauniešu izglītošana.

Rosinām iekļaut šādus uzdevumus:

- veicināt jauniešu uzņēmējspējas attīstību augstskolās, lielāku uzmanību pievēršot praktiskiem darbiem – biznesu plānu sagatavošanai, mācību uzņēmumu veidošanai utt.;
  - veicināt profesionālās izglītības popularizēšanu un tās prestiža celšanu jauniešu vidū;
  - veicināt mācību uzņēmumu veidošanos skolās un rīkot nacionālos konkursus, rosinot skolēnus radīt biznesa idejas.
5. Nevienā no politikas pamatnostādņu rīcības virzieniem neparādās uzdevumi, kas saistīti ar ģimenes vērtību stiprināšanu jauniešu vidū. Fakts, ka eiropieši arvien vēlāk uzsāk ģimenes dzīvi, izvēlas audzināt ģimenē tikai vienu bērnu par labu ērtībām un karjerai, neizbēgami noved pie sabiedrības novecošanās un milzīga finansiālā sloga sociālajai sistēmai. Ģimenes vērtību un demogrāfiskie jautājumi ir vieni no akūtākajiem un sāpīgākajiem visu Eiropas valstu politikā.

III Politikas rezultāti un rezultatīvie radītāji to sasniegšanai

1. *Rezultatīvajā rādītājā 1.4.* minēts, ka ik gadu īstenots jauniešu viedokļu un jaunatnes politikas īstenošanas rādītāju monitorings / bāzes vērtība – reizi divos gados. Nav saprotams, jo definēts ir ik gadu, bet bāzes vērtība ir reize divos gados.
2. Pamatnostādņu *Politikas rezultātā 2* minēts “Nodrošināt valsts un pašvaldības institūciju sadarbību un saskaņotu darbību jaunatnes politikas īstenošanā, tai skaitā iesaistot starptautiskos sadarbības tīklus”, norādot kā *Rezultatīvo rādītāju 2.1.* “pašvaldību skaitu, kurās ir jaunatnes lietu speciālists vai persona, kura veic darbu ar jaunatni (tai skaitā NVO ar deleģējumu)”. Norādām, ka, paredzot šādu rezultātu, tiek uzlikts slogs pašvaldības budžetam.
3. *Rezultatīvajā rādītājā 3.4.* ir būtiski uzsvērt un parādīt atšķirību starp jaunatnes lietu speciālistu un jaunatnes darbinieku, kas ir jāiestrādā Jaunatnes likumā.
4. Neizprotami mazs šķiet *Politikas rezultāta: 4 Rezultatīvā rādītāja 4.1.* “jauniešu īpatsvars (%), kuri uzskata, ka viņiem ir lielas iespējas pavadīt brīvo laiku, balstoties uz savām interesēm” bāzes vērtība: 25%. Jaunatnes politikas pamatnostādņēs 2009.–2018. gadam 3. politikas rezultāta rezultatīvā rādītāja “jauniešu īpatsvars, kuri uzskata, ka viņiem ir lielas vai visas iespējas pavadīt brīvo laiku tā, kā viņi vēlas” bāzes vērtība ir 65,3%, tāpēc nepamatots šķiet šī rādītāja kritums jaunajās politikas pamatnostādņēs.

5. Lai izvairītos no terminoloģijas, kas ir pretrunā ar Jaunatnes likumā lietoto, aicinām izteikt *Rezultatīvo rādītāju 4.8.* šādā redakcijā: *“Attīstīta institucionālā darba ar jaunatni sistēma pašvaldībās (pašvaldību īpatsvars, kurās vienlaikus darbojas jauniešu centrs, jauniešu dome un jaunatnes lietu konsultatīvā komisija)”*.
6. Rosinām *Rezultatīvo rādītāju 5.3.* izteikt šādā redakcijā: *“Jauniešu īpatsvars, kuri ir izveidojuši savu uzņēmumu”*.
7. Rosinām *Rezultatīvo rādītāju 5.4.* izteikt šādā redakcijā: *“Jauniešu īpatsvars, kas reģistrējušies kā pašnodarbinātās personas”*.
8. *Rezultatīvais rādītājs 5.5.* “Pieaudzis karjeras konsultantu skaits pašvaldībā”. Ja šajā plānošanas periodā NVA īsteno virkni jauniešu garantijas pasākumu, kas ietver arī karjeras konsultācijas, kādēļ gan daļu līdzekļu nenovirzīt NVA speciālistu–karjeras konsultantu darbam ārpus NVA telpām ārpus darba laika rāmjiem, dodoties PIE jauniešiem?
9. *Rezultatīvais rādītājs 6.3.* “Jauniešu īpatsvars (%) vecuma grupā 15–24 gadi, kuri veic fiziskus vingrinājumus vismaz 30 minūtes 4–7 reizes nedēļā. Avots: Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, SPKC.” Kurš īstenos šīs aktivitātes? Vai tam tiek plānots finansējums?
10. Rosinām III daļu “Politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji to sasniegšanai” papildināt ar jaunu rezultatīvo rādītāju: *Samazinājies jauniešu skaits, kas lieto atkarību izraisošas vielas. Kā uzdevumu izvirzīt: organizēt pasākumus, lai informētu jauniešus par atkarību izraisošām vielām un to lietošanas sekām.*

1. rīcības virziens: izglītība un apmācība

1. Punktā 1.1.5. pie līdzatbildīgajām institūcijām noteikti būtu jāiekļauj arī paši plānošanas reģioni.
2. Nav saprotams 1.1.8. punkts “Veicināt katras skolas rīcības plāna izstrādi incidentu vadībā (skolēna nāve, pašnāvības mēģinājums, vardarbība u.c.)” Izglītības iestādes rīcību minētajos gadījumos nosaka Ministru kabineta noteikumi nr. 1338 “Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”. Kā arī ir MK noteikumi nr. 161 “Kārtība, kādā novērš vardarbības draudus un nodrošina pagaidu aizsardzību pret vardarbību”. Kā arī katrā skolā ir iekšējās kārtības un drošības noteikumi, kuros ir sadaļas par rīcību ārkārtas un neparedzētos gadījumos. Nesaskatām lietderību katrai skolai veidot atsevišķu plānu.

Rosinām šo punktu izteikt šādā redakcijā: *“Katrai izglītības iestādei iekšējās kārtības un drošības noteikumos paredzēt sadaļas par rīcību ārkārtas un neparedzētos gadījumos (skolēna nāve, pašnāvības mēģinājums u.c.)”*

3. Rosinām papildināt 1.2. uzdevumu ar šādu punktu: *“Valsts mērogā izveidot jauniešu brīvā laika pavadīšanas infrastruktūras karti.”* Tajā jauniešiem būtu iespēja atrast informāciju par to, kurā novadā vai pilsētā ir pieejami, piemēram, jauniešu centri, NVO. Tā varētu būt izvietota www.jaunatneslietas.lv.
4. Punkts 1.3.2. *“MK noteikumu projektu izstrāde par ES fondu aktivitāti – neformālās mācīšanās aktivitāšu nodrošināšana.”* Lūdzam sniegt skaidrojumu, kāpēc dokumentā būtu jāparedz finansējums MK noteikumu projektu izstrādei.
5. Lai īstenotu mobilitātes un starptautiskās sadarbības nodrošināšanas principu – nodrošināt iespēju jauniešu mobilitātei, zināšanu un prasmju apguvei ārpus viņu dzīvesvietas un veicināt citu valstu rekomendāciju un labās prakses apmaiņu un ieviešanu Latvijas jaunatnes politikā – nepieciešams papildu finansējums, jo viens no iemesliem, kāpēc jaunieši neiesaistās mobilitātē, ir finanšu resursu trūkums īpaši reģionos. Pie 1.4. uzdevuma *“veicināt jauniešu mobilitāti (jo īpaši, kas veicina izglītošanos un brīvprātīgo darbu) un dalību dažādās mobilitātes programmās”* neparādās uzdevumi, kas veicinātu jauniešu mobilitāti.

3. rīcības virziens: līdzdalība

1. Liels uzsvars visās rīcības grupās likts uz speciālistu un jauniešu apmācību, bet būtiski ir ņemt vērā, ka jauniešiem ir vajadzīga arī atbilstoša vide, kur uzturēties. Ir labi, ka jauniešiem tiek piedāvātas dažādas aktivitātes, bet ja viņiem nav kur tās īstenot, tad aktivitātēm nav jēgas. Liela daļa projektu ir vērsta uz šīm aktivitātēm, bet būtu nepieciešams atbalsts, lai būtu atbilstoša vieta, kur jauniešiem šīs aktivitātes īstenot.
Rosinām punktu 3.1.1. izteikt šādā redakcijā: *“Pilnveidot un sekmēt jauniešu centru darbību, infrastruktūru un izveidi Latvijas novados.”*
2. Svarīgi vairot un veicināt informācijas apriti jauniešiem gan par jaunatnes politikas, gan citiem jaunatni interesējošiem jautājumiem. Ja Latvijā ir izveidots vienots portāls par jaunatnes jomu, tad būtiski, ka par to ir informēti paši jaunieši un viņi to arī regulāri apmeklē. Jāpieņem situācija, ka interneta platformu popularitāti jau sen ir nomākusi sociālo tīklu popularitāte, un šajā virzienā būtu jāstrādā, līdz ar to aktuāla būtu www.jaunatneslietas.lv popularizēšana sociālajos tīklos, kas ir viens no efektīvākajiem komunikācijas instrumentiem, it īpaši jauniešu vidū.

Rosinām punktu 3.6.1. izteikt šādā redakcijā: “*Sadarbībā ar ministrijām un institūcijām attīstīt portālu www.jaunatneslietas.lv kā interaktīvu jauniešiem saprotamu informācijas sistēmu un to popularizēt jauniešu vidū dažādos sociālajos tīklos.*”

3. Punkts 3.3.3. “Veicināt jauniešu līdzdalību pētniecības procesos un pētniecības nozares attīstību novadu līmenī, atbalstot “jaunietis pētnieks” modeli”. Lūdzam sniegt skaidrojumu par modeļa “jaunietis pētnieks” mērķiem, uzdevumiem un aktivitātēm.

4. rīcības virziens: nodarbinātība un uzņēmējdarbība

1. Punkts 4.1.1. “Īstenot pasākumus, kas palielina nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvu Jauniešu garantijas ietvaros.” Lūdzam sniegt skaidrojumu, uz kuru SAM šis uzdevums attiecas. Dokumentā “Izglītības attīstības pamatnostādnes 2015.–2020. gadam” ir definētas šādas aktivitātes, kuras varētu būt saistītas ar minēto uzdevumu: Aktivitāte 7.2.1.1. Preventīvu pasākumu īstenošana izglītības pieejamībai un agrīnas skolas pamešanas mazināšanai, īpaši nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bērniem un jauniešiem profesionālās un vispārējās izglītības iestādēs, nodrošinot interešu izglītības pasākumus, kā arī to kvalitātes un pieejamības paaugstināšanu vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs; atbalstu bērnu un jauniešu sociālo, t.sk. pašaprūpes, pilsonisko, komunikatīvo prasmju apguvei un fizisko aktivitāšu attīstībai, un nodrošinot atbalsta pakalpojumus, kas ietver transporta un dienesta viesnīcu nodrošinājumu, apmaksātas ēdienreizes un atbalstu individuālo mācību līdzekļu iegādei. Jauniešu, tai skaitā to, kuri nav nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā, iesaiste jauniešu iniciatīvu projektu veidošanā un īstenošanā, kā arī neformālās mācīšanās aktivitātēs, piešķirot atbalstu neformālās izglītības apmācību programmu jauniešiem izstrādei un aprobācijai jauniešu centros vai izglītības iestādēs sadarbībā ar biedrībām un nodibinājumiem, kā arī darbā ar jaunatni iesaistīto personu un pedagogu kompetenču pilnveidei, lai īstenotu minētās programmas.
2. Punkts 4.1.2. “Nodrošināt sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošanu Jauniešu garantijas ietvaros.” Lūdzam sniegt skaidrojumu, uz kuru SAM šis uzdevums attiecas. Dokumentā “Izglītības attīstības pamatnostādnes 2015.–2020. gadam” ir definētas šādas aktivitātes, kuras varētu būt saistītas ar minēto uzdevumu: Aktivitāte 7.2.1.2. Atbalsts priekšlaicīgi izglītības sistēmu atstāšanas riskam pakļautiem jauniešiem, piešķirot mērķstipendijas sākotnējās profesionālās izglītības un kvalifikācijas ieguvei.

3. Punkts 4.2.4. idejiski ir atbalstāms, bet līdz galam nav skaidrs. Rodas šaubas, vai būs mākslīgi jāveido jaunas darba vietas vai arī jāatļauj citi darbinieki?
4. Nepieciešams karjeras atbalsta pasākumos paralēli formālās izglītības iestādēm iekļaut būtisku jaunatnes jomas spēlētāju – jauniešu centrus. Rosinām punktu 4.3.2. izteikt šādā redakcijā: “*Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālajās izglītības, kā arī jauniešu centros.*”

5. rīcības virziens: veselība un labklājība

1. Viens no jauniešu veselības pasliktināšanās iemesliem ir pārlietu liela aizraušanās ar informācijas tehnoloģijām, tāpēc nesaprotams šķiet punkts 5.1.2. “Izveidot un popularizēt mobilo aplikāciju jauniešiem par veselības aprūpes sistēmu, pieejamajiem veselības aprūpes pakalpojumiem un veselības veicināšanas iespējām” un investēšana 50 000 eiro aplikācijas izgatavošanā. Šos līdzekļus drīzāk varētu novirzīt apjomīgu tautas sporta pasākumu vai vides nometņu rīkošanā. Turklāt minētais finansējums ir milzīgs. Ja arī par šādu summu tiks izveidota pilnīgi inovatīva aplikācija, vai tā dos vēlamu rezultātu?

Priekšsēdis

Andris Jaunsleinis

15.06.2015. 8:38

1672

Lelde Vazdiķe, LPS jaunatnes lietu speciāliste

Lelde.vazdike@lps.lv, 28761642, 67508523

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.